

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.III.778/2022/7.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke

Dr. Hornyák Szabolcs János, előadó bíró

Molnár Ferencné dr., bíró

Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, bíró

Dr. Varga Eszter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2023. január 24.

Az ügy tárgya: rablás büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): terhelt

Első fok: Nyírbátori Járásbíróság, 2.B.175/2019/59., ítélet,

tárgyalás, 2021. szeptember 21.

Másodfok: Nyíregyházi Törvényszék, 4.Bf.457/2021/9., ítélet,

nyilvános ülés, 2022. február 4.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt és védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a rablás büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt és védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Nyírbátori Járásbíróság 2.B.175/2019/59. számú, illetve a Nyíregyházi Törvényszék 4.Bf.457/2021/9. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 6.000 (hatezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Nyírbátori Járásbíróság a 2021. szeptember 21. napján meghozott 2.B.175/2019/59. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) és bc) alpont], folytatólagosan elkövetett rablás büntetében [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b) pont], valamint testi sértés büntetnének kísérletében [Btk. 164. § (1) és (3) bekezdés]. Ezért őt mint többszörös visszaesőt halmazati büntetésül 5 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. A kiszabott szabadságvesztésbe beszámította a terhelt által előzetes fogvatartásban töltött időt, rendelkezett továbbá a bejelentett polgári jogi igényről, a bűnjelekről és a bűnügyi költségről.

[2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Nyíregyházi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2022. február 4. napján meghozott 4.Bf.457/2021/9. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a terhelt terhére rótt, folytatólagosan elkövetett rablás büntetést a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b) és g) pontja szerint minősítette. A kiszabott szabadságvesztés és közügyektől eltiltás büntetést egyaránt 7 évre súlyosította. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] A tényállás elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által helyesbített, a felülvizsgálati indítványban hivatkozott részének (4. és 5. tényállási pont) lényege a következő:

a sértett egyedül élt a lakóházában. Lakókörnyezete elhanyagolt volt, a lakás rendben tartására és a cselekmények idején saját maga ellátására már nem volt teljes mértékben képes. Egészségi állapota megromlott, a házból csak nagyon ritkán járt ki. Magasvérnyomás betegségben szenvedett, látási fogyatékosnak minősült, gerinc- és csípőkopásai miatt nehezen mozgott, fizikai állapota nem volt kielégítő.

A sértett 1951. július 28. napján született, a bűncselekmények elkövetésekor 67 éves volt.

4. tényállási pont

A terhelt 2018. december 11. napján 19 óra körül – az azt megelőző napokban történt három alkalom után – ismét bement a sértett lakásába, és a szobában azzal fenyegette meg, hogy ha nem ad neki pénzt, elvágja a torkát. Fenyegetését többször megismételte, eközben a sértett felé lépett, próbálta megfogni. A sértett el akarta lökni magától a terheltet, így lökdösődés alakult ki közöttük. Végül a sértett kivett a nadrágja farzsebéből 2 db 500 forintos bankjegyet, valamint 400-600 forint közötti aprópénzt, és azt átadta a terheltnek. A terhelt ezután is követelőzött. Miután a sértett közölte vele, hogy nincs több pénze, a terhelt az átadott pénzzel eltávozott.

5. tényállási pont

A terhelt 2018. december 11. napján 22 óra körül ismét bement a sértett lakásába, és az ágyban fekvő sértettől – kezében egy késsel – ordítva pénzt követelt azzal fenyegetve, hogy elvágja a nyakát, leszúrja, ha nem kap pénzt. A terhelt a késsel a kezében a sértett felé indult, és közben pénzt és aranyat követelt tőle. Közöttük dulakodás alakult ki. A sértett védekezni próbált, de a terhelt erősebb volt. A sértett végül átadott a terheltnek 1.000 forintot, majd a terhelt távozás közben a székeken lévő 200 forint aprópénzt is magához vette. A dulakodás során a terhelt a kezében lévő, a sértettől korábban eltulajdonított késsel a sértett bal felkarját közepesnél kisebb-közepes erővel megszurta. A szúrás áthatolt a sértett többretegű ruházatán, melynek következtében a sértett a dulakodás során a bal felkar felső harmadának oldalsó felszínén 1 centiméteres bemeneti nyílással rendelkező szúrt sérülést, és ezen a területen a deltaizom részleges sérülését szenvedte el. A sérülés gyógytartama 8 napon belüli, körülbelül 1 hét.

Figyelemmel az elkövetés eszközére és módjára, súlyosabb, 8 napon túl gyógyuló sérülés reális lehetősége is fennállt, annak elmaradása a véletlennek, illetve a sértett által viselt többrétegű ruházatnak köszönhető.

II.

[4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a terhelt és védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt – a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára alapítottnak – az első- és másodfokú határozat hatályon kívül helyezése, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében.

[5] A terhelt indokai szerint nem rablást, hanem lopást követett el a kézikocsi elhozásával. A rablással kapcsolatban nem tud semmit, a lakásban nem járt, azt sem tudja, hogy kiről van szó. Kifogásolta, hogy az eljárás során elmaradt a sértettel való szembesítése, és azt is, hogy a bíróság a sértett vallomására alapította a tényállást.

[6] A védő álláspontja szerint az eljáró bíróságok nem tettek eleget a tényállásfelderítési kötelezettségüknek, ugyanis a terhelt következetes tagadásával szemben kizárólag a sértett állította, hogy a terhelt erőszakot alkalmazott vele szemben. Az ellentmondást a bíróság meg sem kísérelte feloldani, az ehhez szükséges szembesítést nem rendelte el. Emiatt a tényállás megállapítása, a jogi minősítés és a kiszabott szankció is törvénysértő, amelynek orvoslása új eljárásban, a bizonyítás megismétlésével, és ennek során a szembesítéssel lehetséges.

[7] A Legfőbb Ügyészség BF.893/2022/2. számú nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt részben alaptalannak, részben törvényben kizártnak tartotta.

[8] Indokai szerint a terhelt és a védő valójában a bíróság bizonyítékértékelő tevékenységét, és ekként a jogerős ítéletben megállapított tényállást támadja, erre azonban a felülvizsgálati eljárásban nincsen törvényes lehetőség.

[9] Kifejtette, hogy alaptalan az arra való hivatkozás, hogy a terhelt nem rablást, hanem lopást követett el. A terhelt ugyanis mindkét esetben úgy próbált meg értékeket eltulajdonítani a sértettől, hogy az életének kioltásával fenyegette őt, majd a fenyegetést tettlegesség követte, aminek hatására a sértett pénzt adott neki. A terhelt cselekményének rablásként történő minősítése törvényes, az irányadó tényállás szerint a sértett értékeinek elvétele érdekében alkalmazott vele szemben akaratot törő erőszakot, illetve kvalifikált fenyegetést. Álláspontja szerint ugyancsak helytálló a felfegyverkezve, illetve a cselekmény elhárítására fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személy sérelmére történő elkövetés megállapítása is.

[10] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatot hatályában tartsa fenn.

III.

[11] A terhelt és védője által benyújtott felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[12] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja.

[13] A Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, miszerint felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye, és a jogerős ügydöntő határozatban rögzített tényállás alapulvételével, kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[14] A Kúria a Be. 659. § (5) bekezdésére figyelemmel a jogerős ügydöntő határozatot – a (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében, és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

[15] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[16] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogszabály sérelme nélkül a kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[17] A szembesítés elmaradásának sérelmezésével a terhelt és a védő, illetve a terhelt azon állításával, hogy sosem találkozott a sértettel, valójában a lefolytatott bizonyítási eljárást, és az eljárt bíróság mérlegelési tevékenységének kifogásolásán keresztül a megállapított tényállás megalapozottságát vitatta. Erre azonban felülvizsgálati eljárásban nincs mód.

[18] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést. A b) pont első fordulata szerinti felülvizsgálati ok akkor valósul meg, ha a terheltnek a jogerős ítéleti tényállásban rögzített magatartása a Btk. Különös Részeinek nem a bíróság jogerős ítéletében megjelölt, hanem más rendelkezését meríti ki, és ennek következtében a kiszabott büntetés – a helyes minősítés alapulvételével – törvénysértő, eltúlzottan enyhe vagy súlyos.

[19] A törvénysértő minősítés ekként nem önmagában felülvizsgálati ok, hanem abban az esetben, ha a törvénysértő minősítéshez törvénysértő büntetéskiszabás is kapcsolódik.

[20] A terhelt felülvizsgálati indítványa szerint tévedett az eljáró bíróság, amikor lopás helyett rablásban állapította meg a büntetőjogi felelősségét, a védő szerint pedig emiatt a kiszabott büntetés is törvénysértő.

[21] A Btk. 365. § (1) bekezdése szerint rablás büntette miatt két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki idegen dolgot jogtalan eltulajdonítás végett úgy vesz el másától, hogy evégből

a) valaki ellen erőszakot, illetve az élet vagy a testi épség elleni közvetlen fenyegetést alkalmaz, vagy

b) öntudatlan vagy védekezésre képtelen állapotba helyezi.

[22] A rablás összetett bűncselekmény, egyrészt vagyon, másrészt személy elleni bűncselekmény. Az elkövető számára idegen dolog jogtalan eltulajdonítása a lopáshoz képest akként történik, hogy a másától elvétel végett személy elleni erőszakos cselekményt is elkövet, azaz az elvétel módja az, amely a rablást megkülönbözteti a lopástól.

[23] Jelen ügyben az irányadó tényállás rögzíti a következőket:

– a terhelt 19 óra körül bemenve a sértett lakásába azzal fenyegette meg a sértettet, hogy ha nem ad neki pénzt, elvágja a torkát;

– e fenyegetését többször megismételte;

– a sértett felé lépett, próbálta őt megfogni, a sértett pedig el akarta lökni őt magától, így lökdösődés alakult ki közöttük;

– végül a sértett pénzt adott át a terheltnek, aki ezután is követelőzött, majd, miután a sértett közölte vele, hogy nincs több pénze, a terhelt eltávozott a lakásból;

– még aznap, 22 óra körül a terhelt ismét bement a sértett lakásába, és az ágyban fekvő sértettől a kezében egy késsel, ordítva pénzt követelt;

– azzal fenyegette meg, hogy elvágja a nyakát, leszúrja, ha nem kap pénzt;

– közöttük dulakodás alakult ki, a sértett védekezni próbált, de a terhelt erősebb volt;

– a dulakodás közben a terhelt a kezében lévő késsel a sértett bal felkarját közepesnél kisebb-közepes erővel megszurta;

– a sértett ezt követően ez alkalommal is adott pénzt a terheltnek.

[24] Az irányadó tényállás alapján kétségtelen, hogy a terhelt magatartásának célja a sértett pénzének, értékeinek az eltulajdonítása volt.

[25] Az erőszak – értelemszerűen – fizikai ráhatást, támadást jelent. Rablás esetében pedig az erőszak fogalmán az a magatartás értendő, amely a sértett személye ellen irányul, és annak ellenállását fizikailag küzdi le.

[26] A rablás kapcsán az alkalmazott személy elleni erőszak intenzitása vizsgálatának csak abból a szempontból van jelentősége, hogy az erőszak alkalmas volt-e általában véve az ellenállás megtörésére, és valóban az elvétel célzata mozgatta-e. Ez jelen ügyben nem volt kérdéses. A terhelt a sértett pénzének megszerzése érdekében lökdösődött, dulakodott a sértettel, a sértett ennek során a bal felkar felső harmadának oldalsó felszínén 1 centiméteres bemeneti nyílással rendelkező szúrt sérülést, és ezen a területen a deltaizom részleges sérülését szenvedte el.

[27] A rablás elkövetési módja az ún. kvalifikált, vagyis az élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetés is. Ez azt jelenti, hogy a fenyegetésnek az élet vagy a testi épség ellen kell irányulnia, továbbmenően pedig közvetlennek kell lennie. Közvetlen a fenyegetés, ha a kilátásba helyezett hátrány nyomban bekövetkezésével kell számolni. Rablás esetén a kvalifikált fenyegetésnek a dolog elvétele érdekében kell történnie.

[28] Jelen ügyben ez az elkövetési mód is nyilvánvalóan megállapítható, hiszen az irányadó tényállás szerint a terhelt egy késsel a kezében több ízben azzal fenyegette meg a sértettet, hogy elvágja a torkát, leszúrja, ha nem kap pénzt.

[29] Töretlen az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a súlyos testi sértés (illetve annak kísérlete) és a rablás alaki halmazata valóságos.

[30] A rablás elkövetése érdekében kifejtett személy elleni erőszak ugyanis általában a sértettnek – könnyűnek minősülő – sérülést okoz; ezért a könnyű testi sértés és a rablás bűncselekménye a beolvadás folytán csak látszólagos alaki halmazatot képez. Ugyanakkor az idegen dolog jogtalan elvétele érdekében alkalmazott személy elleni erőszak nem szükségképpen jár együtt súlyos sérülés keletkezésével. Ezért az ítélkezési gyakorlatnak megfelelően – a védett jogi tárgyak különbözőségére is figyelemmel – az erőszak nyolc napon túl gyógyuló sérülést okozó (vagy azt célzó) eredménye a rablási cselekménnyel valóságos alaki halmazatot alkot {BH 2016.265., Bfv.I.292/2016/7. [28]-[29] bekezdés}.

[31] Jelen ügyben erről van szó. Helytállóan állapította meg az eljáró bíróság, hogy az elkövetés eszközére és módjára figyelemmel súlyosabb, 8 napon túl gyógyuló sérülés reális

lehetősége is fennállt, annak elmaradása a véletlennek, illetve a sértett által viselt többretegű ruházatnak volt csupán köszönhető.

[32] Az irányadó tényállás alapján helyes a felfegyverkezve (az élet kioltására alkalmas eszköz, a kés használata), illetve a cselekmény elhárítására fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személy (a sértett megromlott, rögzítettek szerinti egészségi állapota) sérelmére történő elkövetés megállapítása is.

[33] Nem sértett tehát törvényt tehát az eljáró bíróság, amikor a terhelt bűnösségét a folytatólagosan elkövetett lopás vétsége [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) és bc) alpont] mellett folytatólagosan elkövetett rablás büntetében [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b) pont] és testi sértés büntetékének kísérletében [Btk. 164. § (1) és (3) bekezdés] is megállapította, és törvényes a bűncselekmények minősítése is.

[34] Miután a minősítés törvényes, és más anyagi jogszabálysértés sem történt, önmagában a kiszabott büntetés mértéke felülvizsgálati eljárásban nem kifogásolható.

[35] A terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványhoz csatlakozó felülvizsgálati indítványt elkészítő kirendelt védő díját a Kúria a pártfogó ügyvéd, az ügygondnok és a kirendelt védő részére megállapítható díjról szóló 32/2017. (XII. 27.) IM rendelet 7. § (6) bekezdése alapján állapította meg.

[36] Ekként a Kúria a terhelt és védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a megtámadott határozatokat a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

IV.

[37] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[38] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

BÉ